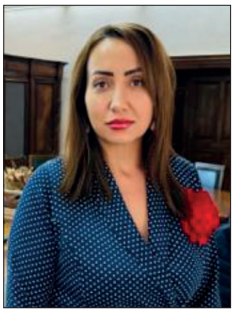
CZU: 343.326:343.9 **DOI: https://doi.org/10.67457/lv26.2.08**

Ioana-Andra PLEȘA [1]
ioana.plesa@uab.ro

TERORISMUL CA FORMĂ DE MANIFESTARE A CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE. PROVOCĂRI ACTUALE ȘI DE PERSPECTIVĂ

***Abstract**: Criminalitatea în toate formele ei are consecințe nefaste pentru societate, dar cu atât mai mult criminalitatea organizată, din cauza gradului de pericol social ridicat și nivelului de risc pentru ordinea juridică națională și internațională pe care îl prezintă. Criminalitatea din perspectivă criminologică constă în ansamblul faptelor cu semnificație penală generatoare de consecințe juridice încadrate temporal și spațial, adică comise într-o anumită perioadă, într-un anumit spațiu geografic.*

Terorismul reprezintă una dintre cele mai grave amenințări la adresa securității naționale și internaționale, având implicații majore asupra stabilității politice, economice și sociale. Acest fenomen se caracterizează prin utilizarea intenționată a violenței sau a amenințării cu violența împotriva populației civile, cu scopul de a genera panică și a influența deciziile autorităților sau ale opiniei publice[1].

Combaterea terorismului și criminalității organizate este unul dintre principalele deziderate ale societății contemporane. Reducerea fenomenului terorist și criminalității organizate asigură dezvoltarea armonioasă a societății atât naționale, cât și internaționale.

Criminalitatea organizată și terorismul ca formă de manifestare a acesteia reprezintă fenomene complexe și dinamice, care necesită măsuri integrate de prevenire și combatere. Rezultatele cercetării subliniază importanța colaborării dintre state, instituții și societate pentru menținerea securității și protejarea valorilor democratice.

***Cuvinte-cheie:** criminalitate organizată, terorism, violență, profituri ilicite, grupări infracționale, organizare ierarhică, prevenire.*

[1] Cîrciumaru F., Petrescu D. L. Amenințări și riscuri la adresa securității naționale a României - orizont 2040. Studiu de specialitate. Editura Universității Naționale de Apărare, București, 2022.

[1] **Lector universitar, doctor, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, România (ROR: https://ror.org/04577k168), e-mail: cond@uab.ro; e-mail: ioana.plesa@uab.ro, ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-7658-8611**

TERRORISM AS A FORM OF ORGANIZED CRIME. CURRENT AND PROSPECTIVE CHALLENGES

Abstract: *Crime in all its forms has harmful consequences for society, but organized crime is even more so due to the high degree of social danger it poses and the level of risk it presents to the national and international legal order.*

From a criminological perspective, crime consists of the totality of acts of criminal significance that generate legal consequences defined in terms of time and space, that is, committed during a specific period within a specific geographical area.

Terrorism represents one of the most serious threats to national and international security, with major implications for political, economic, and social stability. This phenomenon is characterized by the intentional use of violence or the threat of violence against the civilian population, with the aim of generating panic and influencing the decisions of authorities or public opinion.

Combating terrorism and organized crime is one of the main desires of contemporary society. The reduction of terrorism and organized crime ensures the harmonious development of both national and international society.

Organized crime and terrorism as a manifestation of this area are complex and dynamic phenomena, which require integrated prevention and control. The research results emphasize the importance of collaboration between states, institutions and society to maintain security and protect democratic values.

Keywords: *organized crime, terrorism, violence, illicit profits, criminal groups, hierarchical organization, prevention.*

1. INTRODUCERE

Considerăm că este oportun să caracterizăm acest fenomen prin prisma unei cunoscute definiții doctrinare, și anume: „Criminalitatea organizată poate fi definită ca fiind un domeniu infracțional caracterizat prin activități ilegale de natură să afecteze viața economică, socială și politică, desfășurate prin diverse metode și mijloace, în mod constant, planificat și conspirat de către grupuri infracționale organizate, cu ierarhie internă bine determinată, cu structuri specializate și mecanisme de autoapărare, în scopul obținerii de profituri ilicite la cote deosebit de ridicate”[2]. Potrivit doctrinei, definirea conceptului de criminalitate organizată presupune evidențierea a două caracteristici principale: gradul de pericol social ridicat de natură să afecteze grav anumite sectoare ale vieții economice, sociale și politice; desfășurarea constantă, planificată și bine conspirată a activităților infracționale[3].

În doctrină s-au instituit, ca principale, următoarele trăsături ale organizațiilor criminale: stabilirea unității infracționale; existența liderului și a unei ierarhii interne bine determinate; specializarea membrilor organizației pe activități infracționale specifice; utilizarea unor mecanisme specifice de neutralizare a controlului social[4].

Teoria organizațiilor folosește concepte specifice pentru a defini grupările criminale: dimensiune (număr de persoane), formalizare (reguli stricte aplicate în cadrul organizației), diferențiere verticală (conducere ierarhică) și diferențiere orizontală (subordonați). Teoria rețelei se concentrează pe relațiile și modurile în care indivizii interacționează, fiecare persoană jucând un rol specific în funcționarea rețelei, mai degrabă decât structura formală a unei organizații criminale[5].

[2] Cioclei V. Criminologie. Editura C.H. Beck, București, 2024, p. 138.
[3] Lazăr A. Criminologie. Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2008, p. 68.
[4] Idem.
[5] G.W. Potter. Criminal organizations: vice, racketeering, and politics in an American city, Prospect Heights, IL: Waveland Press, p. 116.

Terorismul constituie un fenomen social, politic și juridic cu impact major asupra securității mondiale, fiind considerat una dintre cele mai mari provocări ale societății contemporane. Manifestările teroriste afectează stabilitatea statelor, siguranța cetățenilor și ordinea internațională, generând efecte economice, politice și psihologice de lungă durată. Evoluția tehnologică și procesul de globalizare au contribuit la transformarea terorismului într-un fenomen dinamic, capabil să depășească granițele naționale și să utilizeze metode moderne de organizare și propagare.

Subiectul acestei cercetări îl reprezintă analiza fenomenului terorismului contemporan, iar obiectul studiului îl constituie identificarea cauzelor, formelor de manifestare și mecanismelor utilizate pentru prevenirea și combaterea actelor teroriste. Lucrarea urmărește, de asemenea, examinarea impactului pe care terorismul îl are asupra securității naționale și internaționale, precum și asupra respectării drepturilor și libertăților fundamentale.

Actualitatea temei este determinată de amploarea amenințărilor teroriste din ultimele decenii și diversificarea continuă a metodelor folosite de organizațiile extremiste. Atacurile teroriste produse în diferite regiuni ale lumii au demonstrat faptul că niciun stat nu este complet protejat împotriva acestui fenomen. În plus, dezvoltarea mediului online a facilitat răspândirea ideologiilor radicale, recrutarea de noi membri și coordonarea activităților ilegale, ceea ce impune necesitatea unei analize aprofundate și actuale a problemei.

Interesul pentru această cercetare derivă din importanța identificării unor soluții eficiente de prevenire și combatere a terorismului. Studierea acestui fenomen permite înțelegerea factorilor care favorizează radicalizarea și evidențierea rolului pe care instituțiile statului și cooperarea internațională îl au în menținerea securității. Totodată, cercetarea contribuie la evidențierea relației dintre măsurile antiteroriste și protecția drepturilor omului, aspect esențial într-un stat democratic.

În doctrina de specialitate, tema terorismului a fost abordată din perspective diferite: juridică, politică, sociologică și criminologică. Cercetătorii au analizat cauzele apariției terorismului, formele sale de manifestare, strategiile de prevenire și efectele produse asupra societății. Cu toate acestea, schimbările rapide ale contextului internațional și apariția unor noi tipuri de amenințări necesită actualizarea permanentă a studiilor și strategiilor existente.

Tendințele actuale indică o intensificare a utilizării tehnologiilor digitale de către grupările teroriste, precum și extinderea fenomenului radicalizării online. De asemenea, se observă o creștere a preocupării statelor pentru consolidarea cooperării internaționale și dezvoltarea unor mecanisme eficiente de schimb de informații și prevenire a atacurilor teroriste. Premisa principală a cercetării este că fenomenul terorismului nu poate fi combătut exclusiv prin măsuri represive, ci necesită o abordare complexă, bazată pe prevenție, educație și colaborare internațională.

Ipoteza acestei lucrări constă în faptul că reducerea riscului terorist poate fi realizată prin combinarea măsurilor juridice și de securitate cu politici preventive orientate spre diminuarea radicalizării și consolidarea cooperării dintre state și instituțiile internaționale.

2. METODELE DE CERCETARE ȘI MATERIALELE UTILIZATE

În procesul elaborării prezentului articol privind combaterea terorismului au fost utilizate mai multe metode de cercetare științifică, necesare pentru analiza complexă a fenomenului terorist și mecanismelor de prevenire și combatere a acestuia. Alegerea metodelor a fost realizată în raport direct cu subiectul cercetat, având scopul de a evidenția

atât aspectele teoretice, cât și cele practice ale luptei împotriva terorismului.

Metoda analizei doctrinare a fost utilizată pentru examinarea literaturii de specialitate din domeniul dreptului, relațiilor internaționale, criminologiei și securității internaționale. Prin intermediul acestei metode au fost studiate opinii și teorii formulate de cercetători referitoare la cauzele terorismului, formele sale de manifestare și modalitățile de combatere.

Metoda comparativă a permis analiza diferitelor abordări legislative și instituționale adoptate de state în domeniul combaterii terorismului. De asemenea, a fost utilizată metoda analizei juridice, prin examinarea actelor normative naționale și internaționale referitoare la prevenirea și combaterea terorismului. În cadrul cercetării au fost analizate convenții internaționale, legislația penală și acte juridice adoptate de organizații internaționale în scopul combaterii amenințărilor teroriste.

Pentru fundamentarea practică a studiului au fost utilizate date statistice, rapoarte oficiale și cercetări empirice privind evoluția fenomenului terorist la nivel internațional. Totodată, au fost examinate studii de caz referitoare la atacuri teroriste semnificative și măsuri adoptate de autorități pentru prevenirea și limitarea efectelor acestora.

În cadrul cercetării a fost analizată și practica judiciară relevantă în materia infracțiunilor de terorism, fiind evidențiate modurile de aplicare a normelor juridice și dificultățile întâlnite la investigarea și sancționarea faptelor cu caracter terorist. Materialele utilizate la elaborarea studiului includ lucrări științifice, articole de specialitate, documente oficiale.

Lista abrevierilor
Art. - articol
Alin. - alineat

3. DISCUȚII ȘI REZULTATE OBȚINUTE

„Crima organizată a devenit din ce în ce mai problematică în ultimele decenii, în special în ceea ce privește activitatea criminală organizată. În ciuda tuturor eforturilor de prevenire și abordare a acestui fenomen, nu a fost posibilă eliminarea lui completă. Dimpotrivă, se pare că cucerim un nou teritoriu. Problemele legate de traficul de droguri, traficul de organe și țesuturi și spălarea banilor sunt în creștere. În ceea ce privește situația din România, ordinea internă se deteriorează, inflația crește anormal, iar în acest context se constată o creștere îngrijorătoare a criminalității, mai ales pe piața neagră care există zi de zi”[6].

„Frontierele deschise și libertatea de circulație între țările din cadrul Uniunii Europene au facilitat circulația persoanelor și a mărfurilor, promovând piețele libere, dar au condiționat și creșterea criminalității. Pentru prevenirea acestui fenomen s-au luat măsuri la nivel internațional și au fost implementate reglementări la nivel național. Legea nr. 39 din 21 ianuarie 2003 privind prevenirea, combaterea și sancțiunile criminalității organizate a adoptat anumite măsuri în conformitate cu liniile directoare ale Convenției Națiunilor Unite din 2000. Astfel, „crima organizată” este definită ca un grup de cel puțin trei persoane cu care există o relație ierarhică sau personală ce le permite să obțină avere prin extorcare, intimidare, violență sau corupție. Sau pot controla proprietarii de pământ, piețele și sectoarele economice și sociale interne și străine pentru a comite crime și a distruge economia”.

6 Gheorghe Diaconescu. Drept penal. Partea speciala. Infracțiuni în legi speciale și în legi extrapenale. Editura Fundației România de Mâine, București, 2004, p. 39.

Analiza fenomenului terorismului evidențiază faptul că acesta reprezintă o amenințare permanentă pentru securitatea internațională, având un impact semnificativ asupra stabilității politice, economice și sociale a statelor. Rezultatele cercetării demonstrează că formele contemporane de terorism s-au diversificat considerabil, fiind influențate de procesul globalizării, dezvoltarea tehnologiilor informaționale și intensificarea conflictelor regionale.

În urma examinării literaturii de specialitate și a studiilor de caz analizate, s-a constatat că organizațiile teroriste utilizează tot mai frecvent mediul online pentru propagandă, recrutare și coordonarea activităților ilegale. Platformele digitale facilitează răspândirea ideologiilor extremiste și contribuie la procesul de radicalizare, în special în rândul tinerilor. Acest aspect demonstrează necesitatea dezvoltării unor mecanisme moderne de prevenire și monitorizare a activităților cu caracter extremist în spațiul virtual.

Rezultatele cercetării arată că măsurile represive aplicate exclusiv prin intermediul sancțiunilor penale nu sunt suficiente pentru combaterea eficientă a terorismului. Experiența mai multor state relevă faptul că strategiile bazate doar pe intervenții militare sau măsuri coercitive au efecte limitate dacă nu sunt însoțite de politici preventive și programe de reducere a radicalizării. În acest context, educația, incluziunea socială și cooperarea dintre instituțiile statului joacă un rol important în diminuarea riscurilor asociate fenomenului terorist.

Analiza cadrului juridic internațional evidențiază existența unor instrumente importante destinate combaterii terorismului, însă aplicarea acestora diferă de la un stat la altul. De asemenea, cercetarea a demonstrat că schimbul rapid de informații și cooperarea internațională contribuie semnificativ la prevenirea atacurilor teroriste și identificarea persoanelor implicate în activități extremiste.

În cadrul discuțiilor, poate fi observat faptul că lupta împotriva terorismului presupune menținerea unui echilibru între asigurarea securității și respectarea drepturilor fundamentale ale omului. Aplicarea unor măsuri excesive poate genera tensiuni sociale și încălcări ale libertăților individuale, motiv pentru care politicile antiteroriste trebuie să fie conforme principiilor statului de drept.

Totodată, cercetarea confirmă faptul că terorismul este un fenomen complex, determinat de factori politici, economici, religioși și sociali. Din acest motiv, combaterea eficientă a acestuia necesită o abordare multidimensională, bazată pe cooperare internațională, măsuri preventive, consolidarea cadrului legislativ și implicarea activă a instituțiilor naționale și internaționale competente.

Terorismul

Potrivit prevederilor art.1 din Legea 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, adoptată de Parlamentul României: Terorismul reprezintă acele acțiuni, inacțiuni, precum și amenințări cu privire la acestea, care prezintă pericol public, afectează viața, integritatea corporală sau sănătatea oamenilor, factorii materiali, relațiile internaționale ale statelor, securitatea națională sau internațională, sunt motivate politic, religios sau ideologic și sunt săvârșite în unul din următoarele scopuri:

a) intimidarea populației sau a unui segment al acesteia, prin producerea unui puternic impact psihologic;

b) constrângerea nelegitimă a unei autorități publice ori organizații internaționale să îndeplinească, să nu îndeplinească sau să se abțină de la îndeplinirea unui anumit act;

c) destabilizarea gravă sau distrugerea structurilor politice fundamentale, constituționale, economice ori sociale ale unui stat sau organizații internaționale.

Strategia națională de prevenire și combatere a terorismului a fost actualizată și

îmbunătățită prin Legea nr. 535 privind prevenirea și combaterea terorismului, adoptată de Parlamentul României în 2004, iar aceasta definește terorismul ca „ansamblul de acțiuni și/sau amenințări care prezintă pericol public și afectează securitatea națională având următoarele caracteristici: sunt săvârșite premeditat de entități teroriste motivate de concepții și atitudini extremiste, ostile față de alte entități, împotriva cărora acționează prin modalități violente și/sau distructive; au ca scop realizarea unor obiective specifice, în principal de natură politică; vizează factori umani și/sau materiali din cadrul autorităților și instituțiilor publice, populației civile sau a oricărui alt segment aparținând acestora; produc stări cu un puternic impact psihologic asupra populației care atrag atenția asupra scopurilor acestora".

Aspecte practice

Terorismul nu este ceva nou, ci mai degrabă un fenomen actual al timpului nostru. Se practică într-o formă sau alta și a influențat oameni din întreaga lume de-a lungul timpului. Se manifestă prin fapte abominabile și condamnabile ale unui individ sau mai multor persoane care se erijează în rolul de reprezentant al grupării. Toate aceste fapte perturbă grav funcționarea normală a societății și a vieții de zi cu zi.

În consecință, Departamentul de Stat al SUA clasifică fenomenul ca terorism organizat, terorism legat de insurgență și terorism sponsorizat. Terorismul organizat este desfășurat de grupuri transnaționale mici, omogene, care nu au sprijin popular și pot recurge la violență pentru a câștiga influență (organizația ETA – Spania) Terorismul insurgent este desfășurat de grupuri rebele etnice sau politice ale căror acțiuni sunt de obicei paramilitare sau de gherilă. Terorismul sponsorizat include grupuri teroriste regionale sau transnaționale sub formă de încurajare, logistică, finanțare, locații de formare/instruire și adăpostire/cazare de către unele țări (Iran, Libia, Siria), inclusiv sprijin"[7].

Dintre celelalte forme de manifestare ale terorismului contemporan, se mai pot enumera: terorismul kamikaze, tehno-terorismul și terorismul cibernetic. Terorismul kamikaze (suicidar) presupune folosirea bombelor umane, a teroriștilor aerului ca vectori de lovire a unor obiective. Tehno-terorismul (terorismul prin calculator) reclamă operaționalizarea sistemului C4 (comandă, control, comunicații, computere), realizarea unor comunicații rapide și sigure între elemente (celule) teroriste și implementarea rețelelor de calculatoare între diferite grupări. Cyberterorismul este o nouă formă de terorism de joasă intensitate desfășurată cu ajutorul computerelor, participanții nu sunt organizați conform ierarhiei militare, iar conflictul este organizat în spațiul cibernetic cu ajutorul tastaturilor computerelor și al computerelor, cu excepția armelor de foc. În acest sens, un reprezentant al FBI a declarat la o conferință despre războiul informațional: „Dați-mi 10 hackeri și voi închide o țară în 90 de zile"[8].

„În unele cazuri, accentul se pune exclusiv pe cauze politice și ideologice, dar acest lucru poate induce în eroare. Cererile politice precum schimbarea socială, dezvoltarea revoluționară, rezistența patriotică împotriva ocupanților străini și mișcările de eliberare națională nu sunt considerate fundamentale pentru înțelegerea și explicarea terorismului, nu sunt luate în considerare și nici măcar nu le pot sugera. Nu se pot trage concluzii corecte despre cauzele unor fenomene precum terorismul, tulburările mintale, mizeria, violența, nedreptatea socială, rasismul și problemele economice"[9].

Terorismul internațional reprezintă o amenințare strategică nu doar pentru SUA și țările UE, ci și pentru China, India și multe alte țări, inclusiv România. Prin asocierea

[7] Simileanu V. Asimetria fenomenului terorist. Editura Top Form, București, 2003, p. 112.
[8] Simileanu V. Radiografia terorismului. Editura Top Form, București, 2003, p. 74.
[9] Dimitrevič V. Rescue de politique internationale, nr. 886, Paris, 1987, p. 20.

sa cu fundamentalismul islamic, terorismul internațional și-a lărgit considerabil spațiul de acțiune, fiind prezent oriunde pe glob, dar manifestându-se cu mai multă virulență în Asia Centrală, Peninsula Arabică, Irak, Pakistan, India, Thailanda, Indonezia, Filipine. În ultimul timp, se remarcă o proliferare a mesajului global al terorismului și o reorientare a acțiunilor teroriste de la țintele guvernamentale, diplomatice și militare spre țintele civile, precum bănci, hoteluri, trenuri, lăcașe de cult, ce au o importantă încărcătură simbolică și provoacă un număr mare de victime, în scopul de a determina presiuni din partea opiniei publice naționale și internaționale asupra factorilor decizionali, pentru acceptarea solicitărilor grupurilor teroriste. În evaluarea amenințărilor teroriste trebuie luate în considerare condițiile de apariție și de dezvoltare a acestora[10].

„După atacurile teroriste asupra Statelor Unite din 11 septembrie 2001, acuzațiile pentru terorism s-au înmulțit: uciderea copiilor din Beslan, decapitarea ostaticilor din Irak, atentate cu mașini capcană în Indonezia și în Turcia, atentatele de la Madrid din martie 2004, acțiuni sinucigașe în multe zone ale lumii etc. Toate aceste acțiuni au creat îngrijorare în rândul intelectualilor musulmani, liderilor religioși și altor personalități proeminente ale lumii islamice. Făcând apel la sistemul de legi și norme inspirate din Coran, Sunna, sisteme de legi arabe mai vechi, aceștia evidențiază faptul că islamul nu se poate identifica cu fundamentalismul islamic, cu integrismul, și cu atât mai puțin cu acțiunile teroriste. Războiul împotriva terorismului îi lovește, adesea, și pe ei, chiar dacă terorismul nu trebuie atribuit lumii islamice, ci doar extremismului islamic și, în ultimă instanță, extremismului de orice fel”[11].

Combatere

Terorismul și criminalitatea organizată reprezintă două dintre cele mai complexe și periculoase amenințări la adresa securității contemporane. Aceste fenomene nu afectează doar siguranța statelor, ci și stabilitatea economică, socială și politică la nivel global. Considerăm că prevenirea lor necesită o abordare integrată, care să combine măsurile legislative, cooperarea internațională, educația și utilizarea tehnologiei moderne.

Pentru prevenirea eficientă un rol esențial îl are cadrul legislativ, în acest sens legile trebuie să fie clare și adaptate la realitățile actuale. Pedepsele pentru infracțiuni grave trebuie să fie suficient de descurajatoare, iar instituțiile responsabile trebuie să fie bine pregătite pentru a combate fenomenul și mereu cu un pas înaintea infractorului. Totodată, este important ca legislația să respecte drepturile fundamentale ale omului, pentru a evita abuzurile în numele eradicării acestui fenomen

Considerăm cooperarea internațională ca fiind crucială. Atât terorismul, cât și criminalitatea organizată depășesc granițele naționale, ceea ce face imposibilă combaterea lor de către un singur stat. Sistemul de educație și societatea civilă au responsabilitatea de a forma cetățeni informați care să refuze manipularea.

Nu în ultimul rând, implicarea comunității este esențială. Cetățenii pot contribui la prevenirea acestor fenomene prin vigilență și colaborare cu autoritățile. Încrederea reciprocă între populație și instituții este fundamentul unei societăți sigure.

Prevenirea terorismului și a oricărei forme de criminalitate organizată nu poate fi realizată printr-o singură măsură, ci printr-un ansamblu de acțiuni coordonate. Doar prin cooperare, bună reglementare și tehnologie se poate construi un mediu mai sigur și mai

[10] Atanasiu M., Stăncilă L. Terorismul - răul din umbră al începutului de secol. Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2014, p. 129. Disponibil la: https://cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/terorismul_raul_din_umbra.pdf.

[11] Stoina N. Dimensiunea geopolitică și geostrategică a terorismului. Academia forțelor terestre ,,Nicolae Bălcescu”. Biblioteca de Annuare, 2006. Disponibil la: https://www.armyacademy.ro/biblioteca/anuare/2006/a6.pdf.

stabil pentru toți cetățenii.

Potrivit art.11 alin.(1) din Legea 535/2004, sistemul național cuprinde patru niveluri de alertă teroristă, corespunzătoare stărilor de amenințare, respectiv:

a) alertă verde – nivel scăzut;

b) alertă albastră – nivel precaut;

c) alertă portocalie – nivel ridicat;

d) alertă roșie – nivel critic.

Conform prevederilor alin. (2), instituirea nivelurilor de alertă teroristă, precum și trecerea de la un nivel la altul se aprobă de către Consiliul Suprem de Apărare a Țării.

Alin. (3) prevede că prin excepție de la prevederile alin. (2), atunci când nu este posibilă întrunirea în regim de urgență a Consiliului Suprem de Apărare a Țării, nivelurile de alertă prevăzute la alin. (1) pot fi instituite de către președintele Consiliului Suprem de Apărare a Țării, cu informarea ulterioară, cu celeritate, a Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

Conform art.12 alin. (1) al prezentei legi, în cazul unui act de terorism, Serviciul Român de Informații, prin unitatea specializată, execută intervenția contrateroristă, independent sau în cooperare cu alte autorități și instituții publice, pe întreg teritoriul țării, în scopul eliberării ostaticilor, capturării ori anihilării teroriștilor, neutralizării dispozitivelor utilizate de aceștia, eliberării obiectivelor atacate sau ocupate, precum și restabilirii ordinii legale.

Alin. (2) prevede că intervenția contrateroristă se execută cu aprobarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării. Prin excepție, în situația iminenței producerii unor victime sau a unor pagube importante, atunci când nu este posibilă întrunirea în regim de urgență a Consiliului Suprem de Apărare a Țării, executarea intervenției contrateroriste se aprobă de către directorul Serviciului Român de Informații, cu informarea ulterioară, cu celeritate, a Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

Alin. (3) prevede că la solicitarea Serviciului Român de Informații, autoritățile și instituțiile publice procedează la transferul către acesta a controlului operațional. Potrivit alin. (4), intervenția contrateroristă și transferul controlului operațional se realizează potrivit metodologiei elaborate de Serviciul Român de Informații cu consultarea prealabilă a instituțiilor din Sistemul Național de Prevenire și Combatere a Terorismului (SNPCT) cu atribuții în domeniu, aprobată prin hotărâre a Consiliului Suprem de Apărare a Țării.

Articolul 32 din Legea 535/2004[12] prevede în alin.(1) următoarele: Constituie acte de terorism și se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, ale cărei limite speciale se majorează cu jumătate, fără a se putea depăși maximul general de pedeapsă, și cu interzicerea unor drepturi, săvârșirea, în oricare din scopurile prevăzute la art. 1, a uneia dintre următoarele fapte: a) acțiunile și inacțiunile îndreptate împotriva vieții, integrității corporale sau sănătății persoanelor ori având drept consecință moartea, lezarea integrității corporale ori afectarea sănătății fizice sau psihice a persoanei; b) lipsirea de libertate în mod ilegal; c) distrugerea și distrugerea calificată; d) comunicarea de informații false, care pune în pericol siguranța zborului sau navigației unei nave ori aeronave; e) săvârșirea, cu ajutorul unui dispozitiv, al unei arme sau al unei substanțe, a unui act de violență împotriva unei persoane aflate într-un aeroport civil, dacă fapta a pus în pericol siguranța și securitatea în acest aeroport, precum și săvârșirea oricărui act de violență fizică ori psihică asupra unei persoane aflate la bordul unei aeronave civile în zbor sau în pregătire de zbor ori asupra personalului navigant al acesteia; f) distrugerea sau deteriorarea gravă, cu ajutorul unui dispozitiv, al unei arme ori al unei substanțe, a instalațiilor unui aeroport civil sau a unei aeronave în serviciu ori care nu este în serviciu,

[12] Legea nr. 535 din 25 noiembrie 2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, cu modificările și completările ulterioare. Disponibil la: https://www.sri.ro/assets/files/legislatie/2024/Lege_535.2004.pdf.

dar se află pe un aeroport sau cauzarea de deteriorări care fac aeronava indisponibilă de zbor ori care sunt de natură să îi pună în pericol siguranța în zbor, precum și întreruperea serviciilor de aeroport, dacă fapta compromite sau este de natură a compromite siguranța și securitatea în acel aeroport; g) distrugerea sau deteriorarea instalațiilor ori a serviciilor de navigație aeriană sau perturbarea funcționării acestora, dacă fapta a pus în pericol siguranța zborului; h) plasarea pe o aeronavă civilă, prin orice mijloc, a unui dispozitiv sau a unei substanțe capabil/capabile să distrugă acea aeronavă ori să îi producă deteriorări care o fac inaptă de zbor sau care sunt de natură să pericliteze siguranța acesteia în zbor; i) preluarea fără drept a unei aeronave, prin orice mijloace, precum și exercitarea fără drept a controlului asupra acesteia; j) luarea în stăpânire a unei nave ori a unei platforme fixe sau exercitarea controlului asupra acesteia, prin violență ori amenințare; k) comiterea de violențe asupra unei persoane aflate la bordul unei nave ori al unei platforme fixe, dacă acest act este de natură să pericliteze siguranța navei ori a platformei fixe; l) distrugerea unei platforme fixe ori a unei nave sau cauzarea de daune platformei fixe ori încărcăturii unei nave, de natură să pericliteze siguranța platformei sau a navigației navei; m) plasarea pe o navă sau pe o platformă fixă, prin orice mijloc, a unui dispozitiv ori a unei substanțe apt/apte să le distrugă sau care să cauzeze platformei, navei ori încărcăturii sale daune ce compromit sau sunt de natură să pericliteze siguranța platformei ori a navigației navei; n) distrugerea sau avarierea în mod grav a platformei fixe ori a instalațiilor sau serviciilor de navigație ori producerea de grave perturbații în funcționare, dacă unul dintre aceste acte este de natură să pericliteze siguranța platformei fixe sau a navigației unei nave; o) nerespectarea regimului armelor și muniților, a regimului materialelor nucleare și al altor materii radioactive, nerespectarea regimului materiilor explozive, nerespectarea regimului precursorilor de explozivi restricționați, precum și uzul de armă fără drept; p) atentatul care pune în pericol securitatea națională, atentatul contra unei colectivități și actele de diversiune; q) infracțiuni contra siguranței și integrității sistemelor și datelor informatice.

Pentru infracțiunile prevăzute la alin. (1) nu se poate aplica pedeapsa amenzii. Potrivit alin. (3), Constituie act de terorism și se pedepsește cu închisoare de la 7 la 15 ani și interzicerea unor drepturi săvârșirea, în oricare din scopurile prevăzute la art. 1, a uneia dintre următoarele fapte: a) producerea, dobândirea, deținerea, transportul, furnizarea, utilizarea sau transferarea către alte persoane, direct ori indirect, de arme chimice sau biologice, dispozitive explozive de orice fel, precum și cercetarea în domeniu ori dezvoltarea de asemenea arme, inclusiv a celor radiologice sau nucleare; b) introducerea sau răspândirea în atmosferă, pe sol, în subsol ori în apă de produse, substanțe, materiale de orice fel, microorganisme sau toxine de natură să pună în pericol viața, sănătatea oamenilor ori a animalelor sau mediul înconjurător ori provocarea de incendii, inundații sau explozii care au drept efect punerea în pericol a vieților umane; c) perturbarea ori întreruperea aprovizionării cu apă, electricitate sau orice altă resursă naturală fundamentală, care poate avea ca efect punerea în pericol a vieților umane; d) distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuințare a unei instalații nucleare ori radiologice ce conține materiale radioactive, aparținând făptuitorului sau altuia, ori împiedicarea luării măsurilor de conservare sau securitate nucleară a unei astfel de instalații nucleare sau radiologice; e) orice alte acțiuni și inacțiuni, indiferent de modalitatea de săvârșire, prin care se realizează ori se urmărește distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuințare, în întregime sau în parte, capturarea ori preluarea fără drept a controlului asupra unui bun, structură, infrastructură, sistem, rețea, instalație, resursă, serviciu, capacitate sau loc, public sau privat, dacă fapta este de natură să pună în pericol sau să asigure făptuitorului posibilitatea punerii în pericol a vieții, integrității corporale sau

sănătății persoanelor ori dacă s-au produs consecințe deosebit de grave[13].

Potrivit alin. (4), Amenințarea, în realizarea oricăruia din scopurile prevăzute la art. 1, cu săvârșirea unei fapte din cele prevăzute la alin. (1) lit. a)-q) și alin. (3) lit. a)-e) constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani, fără ca pedeapsa aplicată să poată depăși sancțiunea prevăzută de lege pentru infracțiunea care a format obiectul amenințării. 5) Dacă fapta prevăzută la alin. (4) este săvârșită de o persoană din conducerea unei entități teroriste, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 12 ani. 6) Constituie infracțiune și se sancționează cu închisoare de la 5 la 15 ani capturarea sau preluarea fără drept a unui vehicul, dacă fapta a fost săvârșită în oricare din scopurile prevăzute la art.1[14].

Articolul 33 în alin. (1) prevede că constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 5 la 12 ani și interzicerea unor drepturi, săvârșirea, în oricare din scopurile prevăzute la art. 1, a uneia dintre următoarele fapte: a) procurarea, deținerea, confecționarea, fabricarea, transportul sau furnizarea de produse ori tehnologii cu dublă utilizare sau de produse militare ori de materii explozive sau inflamabile, în scopul producerii de mijloace distructive, dispozitive explozive de orice fel, substanțe chimice, biologice, radiologice ori nucleare, de natură să pună în pericol viața, sănătatea oamenilor, animalelor sau mediul; b) oferirea de instrucțiuni cu privire la fabricarea sau folosirea de explozivi, arme de foc sau orice alte arme, substanțe nocive sau periculoase, ori cu privire la tehnici sau metode specifice de săvârșire sau sprijinire a săvârșirii unui act de terorism, știind că respectivele competențe oferite sunt sau pot fi utilizate în acest scop. c) primirea sau însușirea de instrucțiuni prin autodocumentare cu privire la fabricarea sau folosirea de explozivi, arme de foc sau orice alte arme, substanțe nocive sau periculoase, ori cu privire la tehnici sau metode specifice de săvârșire sau sprijinirea săvârșirii unui act de terorism; d) furtul calificat săvârșit în vederea comiterii infracțiunilor prevăzute la art. 32 alin. (1) și (3) și la alin. (1) și (2) din prezentul articol. 2) Constituie, de asemenea, infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi săvârșirea uneia dintre următoarele fapte: a) înlesnirea trecerii frontierei, găzduirea ori facilitarea accesului în zona obiectivelor vizate a unei persoane despre care se cunoaște că a participat sau a comis ori urmează să participe sau să comită o infracțiune prevăzută la alin. (1) ori la art. 32 alin. (1) sau (3); b) culegerea sau deținerea, în scopul transmiterii, ori punerea la dispoziție de date și informații despre obiective vizate de o entitate teroristă; c) falsificarea de înscrisuri oficiale sau utilizarea acestora în scopul înlesnirii săvârșirii unui act de terorism; d) șantajul săvârșit în scopul comiterii unui act de terorism. Articolul 33^1: Fapta de a solicita uneia sau mai multor persoane, direct sau indirect, prin orice mijloace, să săvârșească sau să sprijine săvârșirea unui act de terorism constituie infracțiune și se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea ce a făcut obiectul solicitării.

Chiar dacă niciuna dintre teoriile școlilor criminologice nu se referă la terorism, considerăm că putem analiza teoria lui Alecsandre Lacassagne, fondatorul școlii Lyoneze, care afirmă că „Societățile au criminalii pe care îi merită". Doar că, din păcate, abilitatea infractorilor din această sferă uneori depășește gradul de alertă a celei mai bine organizate societăți.

4. CONCLUZII

Cu certitudine, măsurile politice, economice, social-culturale, informaționale și de altă natură sunt deosebit de importante și necesită implicarea tuturor organismelor și

[13] Idem.

[14] Legea nr. 535 din 25 noiembrie 2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, cu modificările și completările ulterioare. Disponibil la: https://www.sri.ro/assets/files/legislatie/2024/Lege_535.2004.pdf.

organizațiilor internaționale și regionale cu vocație în materie de securitate: ONU, UE, OSCE, NATO etc. Un rol important revine componentei militare care, prin strategii și capacități adecvate, devine în contextul actual indispensabilă combaterii acestui pericol la adresa umanității și civilizației. Având în vedere caracterul global al amenințărilor teroriste, care îngrijorează întreaga comunitate internațională, în România gestionarea eficientă a acestui fenomen nu se poate concepe și realiza decât, pe de o parte, printr-o cooperare și colaborare strânsă între toate instituțiile de profil ale statului român, iar pe de altă parte, în plan extern prin conjugarea eficientă a eforturilor tuturor statelor interesate în cadrul unor alianțe sau coaliții antiteroriste. Acum, la început de secol, se impune valorificarea unitară a experienței dobândite până în prezent în vederea trecerii la o etapă organizatorică superioară, prin reconfigurarea și operaționalizarea unui mecanism interinstituțional, de prevenire și combatere a terorismului într-o manieră care să răspundă provocărilor specifice actuale[15].

Potrivit doctrinei, „ceea ce noi numim terorism înglobează violențele comise de unul sau de mai mulți indivizi împotriva unor victime arbitrar alese, exclusiv pentru a susține o putere prin frică, prin teroarea ce devine imediat contagioasă pentru întreaga populație. Terorismul este deci, în sens primar, un sistem ofensiv întrebuințat de către un individ sau un grup mai mult sau mai puțin extins, pentru a-și impune voința în fața unui întreg popor, ba chiar față de o întreagă civilizație, pentru a exercita o influență asupra istoriei. Din această perspectivă, teroristul, fie că este vorba de un criminal izolat sau despre o întreagă națiune, se erijează în justițiarul suprem, deținător al unei justiții absolute, în numele unor principii pe care adesea le cunoaște sau le admite doar el. Acest fapt ne determină să includem printre teroriști nu numai criminali, ci chiar țările care ar trebui să depindă de un drept comun al popoarelor, țări vinovate că în ele se petrec crime la adresa umanității, prin incitare sau complicitate la crimă și violență”[16].

Terorismul constituie un fenomen complex, multidimensional, care a devenit o preocupare centrală în cadrul studiilor de securitate internațională. Caracterizat prin utilizarea deliberată a violenței împotriva civililor, cu scopul de a induce teamă și de a influența decizii politice, terorismul reflectă tensiuni profunde existente în societățile contemporane. Analiza acestuia necesită o abordare interdisciplinară, care să integreze perspective politice, economice, sociale și psihologice.

Din punct de vedere cauzal, terorismul nu poate fi redus la un singur factor explicativ. Literatura de specialitate evidențiază rolul cumulativ al instabilității politice, marginalizării sociale, inegalităților economice și radicalizării ideologice. În acest context, procesele de alienare și excludere pot facilita apariția unor atitudini extremiste, în special în rândul indivizilor sau grupurilor care percep sistemul ca fiind nedrept sau opresiv. Cu toate acestea, este esențial de subliniat că majoritatea persoanelor aflate în astfel de condiții nu recurge la violență, ceea ce indică existența unor factori suplimentari, precum influența liderilor radicali sau dinamica grupurilor.

Un exemplu al rolului nefast pe care îl poate avea terorismul, care va rămâne în istorie, este seria de atacuri coordinate din 11 septembrie 2001, desfășurate în Statele Unite ale Americii. În dimineața acelei zile, 19 membri ai organizației Al-Qaeda au deturnat patru avioane de pasageri. Două dintre acestea au intrat în Turnurile Gemene ale World Trade Center din New York City, provocând incendii masive și, ulterior, prăbușirea clădirilor. Un

[15] Atanasiu M., Stăncilă L. Terorismul - răul din umbră al începutului de secol. Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2014, p. 140. Disponibil la: https://cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/terorismul_raul_din_umbra.pdf.

[16] Jean Servier. Terorismul. Ed. Institutul European, Iași 2002, p. 31.

al treilea avion a fost direcționat spre Pentagon, sediul apărării americane, iar al patrulea s-a prăbușit în Pennsylvania, după intervenția pasagerilor. În total, aproape 3.000 de persoane și-au pierdut viața, mai multe mii fiind rănite.

Aceste atacuri reprezintă un exemplu clar de terorism, deoarece au fost acțiuni violente deliberate, îndreptate împotriva civililor, cu scopul de a crea frică și influența decizii politice. Organizația Al-Qaeda urmărea să slăbească puterea Statelor Unite și să atragă atenția asupra ideologiei sale extremiste[17].

Evenimentele din 11 septembrie au schimbat profund modul în care lumea privea terorismul, determinând măsuri de securitate mult mai stricte și intervenții militare împotriva grupărilor teroriste. Astfel, atentatele au devenit un simbol al impactului global terorist și nevoii de cooperare internațională pentru combaterea acestuia.

Impactul terorismului depășește sfera siguranței imediate, afectând structuri sociale, economice și politice la scară largă. Pe lângă pierderi de vieți omenești și distrugeri materiale, terorismul generează un climat de insecuritate și neîncredere, care poate conduce la polarizare socială și restrângerea libertăților civile. În plan economic, instabilitatea indusă de astfel de acte poate reduce investițiile și afecta sectoare-cheie, precum turismul sau comerțul internațional.

Evoluțiile tehnologice recente au contribuit semnificativ la transformarea terorismului. Utilizarea mediului online pentru propagandă, recrutare și coordonare a amplificat capacitatea de acțiune a grupărilor teroriste, conferindu-le o dimensiune transnațională accentuată. Astfel, combaterea acestui fenomen devine tot mai dificilă, necesitând instrumente adaptate noilor realități digitale.

În ceea ce privește strategiile de combatere, acestea trebuie să depășească abordările exclusiv represive. Deși măsurile de securitate sunt indispensabile, ele trebuie completate de politici preventive care să vizeze cauzele profunde ale radicalizării. Educația, promovarea incluziunii sociale și consolidarea instituțiilor democratice reprezintă elemente esențiale în acest sens. Totodată, cooperarea internațională joacă un rol crucial, având în vedere caracterul global al amenințării.

Conform doctrinei, „Dat fiind că actele de terorism internațional nu sunt comise numai de indivizi sau grupuri, ci de asemenea și ca urmare a deciziilor luate de guverne, trebuie să se stabilească o diferență intre teroriști, combatanții pentru libertate și victimele terorismului. Lupta contra terorismului trebuie să se sprijine pe proiecte tehnologice și pe cercetări eficace pentru a se ataca diferitele manifestări de terorism. S-a anunțat că au fost puse la punct tehnici novatoare pentru prevenirea și detectarea de acte teroriste și a continua căutarea de instrumente legislative suplimentare care pot să aducă soluții corespunzătoare acestei probleme. S-a sugerat, de asemenea, să fie elaborată o convenție internațională asupra luptei contra terorismului. Dat fiind că actele teroriste nu cunosc frontiere, elaborarea unei baze de date internaționale antiterorism, cuprinzând documente periodice nesecrete întemeiate de proceduri penale, să fie coordonată de către Rețeaua mondială de informații a Națiunilor Unite asupra justiției penale (UNCHIN)”[18].

Așadar, terorismul nu poate fi înțeles și combătut eficient decât printr-o abordare integrată, care să țină cont de complexitatea și dinamica sa. Reducerea acestui fenomen presupune nu doar intervenții de securitate, ci și eforturi susținute în direcția dezvoltării sociale, dialogului intercultural și consolidării valorilor democratice.

[17] Atacurile de la World Trade Center în Enciclopedia Britannica. Disponibil: https://www.britannica.com/topic/World-Trade-Center.
[18] Lazăr A., op.cit., p.140.

BIBLIOGRAFIE
BIBLIOGRAPHY

Cîrciumaru F., Petrescu D. L. Amenințări și riscuri la adresa securității naționale a României - orizont 2040. Studiu de specialitate. Editura Universității Naționale de Apărare, București, 2022.
Cioclei V. Criminologie. Editura C.H. Beck, București, 2024.
Lazăr A. Criminologie. Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2008.
Lazăr A. Criminologie. Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2008.
Potter G. W.. Criminal organizations: vice, racketeering, and politics in an American city, Prospect Heights, IL: Waveland Press.
Diaconescu Gheorghe. Drept penal. Partea specială. Infracțiuni în legi speciale și în legi extrapenale. Editura Fundației România de Mâine, București, 2004.
Diaconescu Gheorghe, Duvac Constantin. Drept penal. Partea specială. Noul Cod penal, Curs universitar, vol. II. Editura Fundației „România de Mâine", București, 2006.
Simileanu V. Asimetria fenomenului terorist. Editura Top Form, București, 2003.
Simileanu V. Radiografia terorismului. Editura Top Form, București, 2003.
Dimitrevič V. Rescue de politique internationale, nr. 886, Paris, 1987.
Atanasiu M., Stăncilă L. Terorismul - răul din umbră al începutului de secol. Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I", București, 2014, p. 129. Disponibil la: https://cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/terorismul_raul_din_umbra.pdf (accesat la data de 21.05.2026).
Gl.lt. (r) conf.univ.dr. Neculai Stoina. Dimensiunea geopolitică și geostrategică a terorismului. Disponibil la: https://www.armyacademy.ro/biblioteca/anuare/2006/a6.pdf (accesat la data de 21.05.2026).
Jean Servier. Terorismul. Ed. Institutul European, Iași 2002, p. 31.
Atacurile de la World Trade Center în Enciclopedia Britannica. Disponibil la: https://www.britannica.com/topic/World-Trade-Center (accesat la data de 20.05.2026).
Legea nr. 535 din 25 noiembrie 2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, cu modificările și completările ulterioare. Disponibil la: https://www.sri.ro/assets/files/legislatie/2024/Lege_535.2004.pdf (accesat la data de 21.05.2026).